

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΦΡΟΝΤΙΖΩ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
Κλιματική αλλαγή-Φυσικές καταστροφές, Πολιτική
Προστασία

Μάνα γη πράσινη και γαλανή

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	Φροντίζω το Περιβάλλον	Υποθεματική	Κλιματική αλλαγή-Φυσικές καταστροφές, Πολτική Προστασία
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)		Νηπιαγωγείο Αγίας Άννας	
Τίτλος		Μάνα γη πράσινη και γαλανή	
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου		Δεξιότητες μάθησης του 21 ^{ου} αιώνα Δεξιότητες Ζωής Δεξιότητες του Νου Ψηφιακές δεξιότητες	
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική		Φυσικές καταστροφές: πρόληψη και προστασία	

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
Οι μαθητές/τριες αναδεικνύουν το πρόβλημα, δημιουργούν ομάδες και διαμορφώνουν κανόνες στις ομάδες μέσα από τη θετική αλληλεπίδραση και την ενεργητική συμμετοχή των μελών της ομάδας. -Καλλιέργούνται οι εξής δεξιότητες: • Δεξιότητες μάθησης: Επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα • Δεξιότητες Ζωής: Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Υπευθυνότητα • Δεξιότητες του νου: Επίλυση προβλήματος, δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη, κατασκευές, αναστοχασμός	Ας ξανασυστηθούμε- Δημιουργούμε το συμβόλαιο της ομάδας μας 	1. Το ερέθισμα για την εκκίνηση του σχεδίου δράσης δόθηκε από μια επίσκεψη που οργανώσαμε με τους μαθητές/τριες στο δασάκι της γειτονιάς μας. Γυρίζοντας στο σχολείο και κάνοντας έναν απολογισμό της επίσκεψης οι μαθητές/τριες εξέφρασαν τον προβληματισμό τους για αυτά που είδαν στο δασάκι. Δημιουργήθηκε το πρόβλημα: «Πώς βρέθηκαν τα σκουπίδια εκεί και τι κινδύνους δημιουργούν στο δάσος». «Τι μπορούμε να κάνουμε»; Αποφασίζουμε να χωρισθούμε σε ομάδες για να διαμορφώσουμε το πλαίσιο δράσης. 2. Οι μαθητές/τριες εισάγονται στο θέμα μέσα από ένα παιχνίδι κίνησης και ρυθμού και στη συνέχεια δημιουργούν το συμβόλαιο δράσης της ομάδας. Η κάθε ομάδα αποφασίζει τους κανόνες, τους καταγράφει με όποιο τρόπο μπορεί π.χ. τους ζωγραφίζει, τους «γράφει» και ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα αναλαμβάνει να τους παρουσιάσει στην ολομέλεια της τάξης. 3. Οι μαθητές/τριες συνθέτουν τα έργα τους σε ένα μεγάλο χαρτί δημιουργώντας έτσι την αφίσα με τους κανόνες της ομάδας, η οποία αναρτάται σε ένα εμφανές σημείο στην τάξη και έχουν συμφωνήσει όλοι να τηρούν τους κανόνες που έχουν θέσει. Στο τέλος όλοι λένε από μια λέξη για το πώς νιώθουν αυτή τη στιγμή.

Οι μαθητές/τριες εξερευνούν, παρατηρούν, συλλέγουν υλικό και καταγράφουν. -Καλλιέργούνται οι εξής δεξιότητες: • Δεξιότητες μάθησης: Επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα • Δεξιότητες Ζωής: Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Υπευθυνότητα • Δεξιότητες του νου: δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη, αναστοχασμός.	Μικροί εξερευνητές 	Οι μαθητές/τριες και ο/η εκπαιδευτικός συναποφασίζουν να ξαναπάνε στο δασάκι για να συλλέξουν υλικό από αυτά που εντόπισαν κατά την πρώτη τους επίσκεψη. Μοιράζουν ρόλους στις ομάδες, η κάθε ομάδα ορίζει τον εκπρόσωπο της, ο οποίος θα παρουσιάσει το έργο της ομάδας του στις υπόλοιπες ομάδες με την επιστροφή στην τάξη και προετοιμάζονται για την επίσκεψη. 2. Κατά την επίσκεψη στο δασάκι, η μια ομάδα αναλαμβάνει να φωτογραφίσει με ψηφιακή φωτογραφική μηχανή τους ειδικούς κάδους και καλαθάκια που είναι τοποθετημένα στο δασάκι. Η δεύτερη ομάδα να συλλέξει υλικό από ξερά χόρτα, ξερά κλαδιά, ξερά φύλλα, πευκοβελόνες, η τρίτη ομάδα να συλλέξει πλαστικά μπουκάλια, χαρτιά, χάρτινα κουτιά, τηρώντας τα μέτρα προστασίας. Η τέταρτη ομάδα να παίξει ένα παιχνίδι ρόλων και να πάρει συνέντευξη από ένα δένδρο. Οι ερωτήσεις της συνέντευξης προετοιμάζονται πριν την επίσκεψη, στην ολομέλεια. 3. Στο τέλος του εργαστηρίου γίνεται αξιολόγηση από τα ίδια τα παιδιά. απαντώντας σε ενδεικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού.
--	---	---

Οι μαθητές/τιες επεξεργάζονται και αναλύουν τα στοιχεία που συνέλλεξαν. Αναγνωρίζουν τα οφέλη του δάσους και αντιλαμβάνονται ότι κάποιες ανθρώπινες δραστηριότητες δημιουργούν κινδύνους για το δάσος. - Καλλιέργούνται οι εξής δεξιότητες: • Δεξιότητες μάθησης: Επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα • Δεξιότητες Ζωής: Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Υπευθυνότητα • Δεξιότητες του νου: Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη, αναστοχασμός. • Ψηφιακές δεξιότητες	Το δάσος ο πιο καλός μας φίλος, απειλείται 	1. Στην ολομέλεια της τάξης ο εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει το αποτέλεσμα της εξερεύνησης τους στο δασάκι. Από τη συνέντευξη που πήρε η ομάδα από το δένδρο μάθαμε τα οφέλη που μας χαρίζει το δάσος. Στη συνέχεια καλούνται οι ομάδες να συνεργαστούν και να δημιουργήσουν μια μακέτα του δασικού οικοσυστήματος με υλικά που θα επιλέξουν οι ίδιοι/ίδιες. Όσοι οι μαθητές/τριες τελειώνουν την εργασία τους μπορούν να παρακολουθήσουν ένα τραγούδι για μουσικοκινητική δραστηριότητα «Βόλτα στο δάσος» στο διαδίκτυο. 2. Στη συνέχεια τίθεται το ερώτημα από τον/την εκπαιδευτικό: «Ποιά από αυτά τα υλικά που συλλέξατε προέρχονται από το δάσος και ποια δεν προέρχονται;» Δημιουργούνται δύο εννοιολογικοί χάρτες. Μετά από διεξοδική συζήτηση καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα σκουπίδια που αφήνουν οι άνθρωποι από το πικ-νικ και από το ψήσιμο, μολύνουν το περιβάλλον και επειδή ανάβουν και καίγονται εύκολα (εύφλεκτα υλικά) μπορεί να πάρει φωτιά το δάσος. 3. Τα παιδιά ανά δύο στον Υπολογιστή παίζουν ένα παιχνίδι στο Φωτόδενδρο. Στο τέλος του εργαστηρίου γίνεται αξιολόγηση από τα ίδια τα παιδιά.
---	---	---

Οι μαθητές/τριες συνειδητοποιούν τις συνέπειες που έχει η καταστροφή ενός δάσους, λόγω πυρκαγιάς, για τη ζωή του αλλά και για τη ζωή του ανθρώπου καθώς και τους τρόπους προστασίας του.

Καλλιέργούνται οι εξής δεξιότητες:

- **Δεξιότητες μάθησης:** Επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα
- **Δεξιότητες Ζωής:** Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Υπευθυνότητα
- **Δεξιότητες του νου:** Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη, αναστοχασμός.
- **Ψηφιακές δεξιότητες**

Το δάσος
καίγεται

Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει ένα βίντεο για να παρακολουθήσουν οι μαθητές/τριες τα οφέλη του δάσους αλλά και για τους κινδύνους καταστροφής του. Μετά την παρακολούθηση του βίντεο, τίθενται ερωτήσεις από τον/την εκπαιδευτικό: ποιά νομίζετε ότι είναι τα οφέλη του δάσους; πού οφείλονται οι πυρκαγιές στο δάσος; εκτός από τις ανθρώπινες δραστηριότητες που αλλού οφείλονται; τι συμβαίνει όταν το δάσος παίρνει φωτιά; η καταστροφή ενός δάσους τι συνέπειες έχει για τη ζωή του ίδιου του δάσους αλλά και για τη ζωή του ανθρώπου; με ποιούς τρόπους μπορούμε να βοηθήσουμε; Αφού συζητήσουμε για τις αιτίες που κινδυνεύει το δάσος, ο/η εκπαιδευτικός παρουσιάζει σε κάθε ομάδα καρτέλες και ζητά να τις ταξινομήσουν σε τρεις κατηγορίες: α) Ανθρώπινες ενέργειες από λάθος, επειδή δε γνωρίζουμε ή αδιαφορούμε. β) Ανθρώπινες ενέργειες από πρόθεση γ) Φυσικές αιτίες.

2. Στη συνέχεια ο/η εκπαιδευτικός ζητά από κάθε παιδί να ζωγραφίσει τρόπους προστασίας των δασών από την πυρκαγιά. Μέσω της διαδικτυακής εφαρμογής ψηφιακής αφήγησης storyjumper οι μαθητές εισάγουν τις ζωγραφιές τους και με την υποστήριξη του/της νηπιαγωγού δημιουργούν ένα ψηφιακό βιβλίο.

Στο τέλος του εργαστηρίου γίνεται αξιολόγηση από τα ίδια τα παιδιά

Οι μαθητές/τριες προσκαλούν ειδικούς για να πληροφορηθούν για τα προληπτικά μέτρα προκειμένου να περιοριστούν οι πιθανότητες εκδήλωσης πυρκαγιάς. Καλλιέργούνται οι εξής δεξιότητες: • Δεξιότητες μάθησης: Επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα • Δεξιότητες Ζωής: Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Υπευθυνότητα • Δεξιότητες του νου: Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη, αναστοχασμός. • Ψηφιακές δεξιότητες	Προσκαλούμε την Πυροσβεστική Υπηρεσία 	Στην ολομέλεια οι μαθητές/τριες, με αφορμή το βίντεο που είδαν στο προηγούμενο εργαστήριο εκφράζουν την επιθυμία να έρθουν σε επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, να καλέσουν έναν Πυροσβέστη ή να οργανώσουν και μια επίσκεψη στην Πυροσβεστική Υπηρεσία. Τίθεται το ερώτημα «Με ποιόν τρόπο θα τον καλέσουμε; Θα του στείλουμε μια επιστολή ή μια πρόσκληση; -Τι θα θέλαμε να ρωτήσουμε τον Πυροσβέστη; Από τις επιπλέον πληροφορίες που πήραμε από τον Πυροσβέστη μάθαμε ότι για να περιορισθεί η καταστροφή εξαιτίας της φωτιάς λαμβάνεται ένας αριθμός προληπτικών μέτρων και ότι σε περίπτωση εκδήλωσης μιας πυρκαγιάς καλούμε την Πυροσβεστική Υπηρεσία στον αριθμό 199. 2. Οι μαθητές/τριες ανά δύο στη γωνιά του Υπολογιστή, αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο πληροφορίες για φορείς της περιοχής τους, εθελοντικές οργανώσεις για τα δάση, που θα τους υποστηρίξουν στην επιτυχία του προγράμματος και θα αναπτύξουν συνεργασίες. Στο τέλος του εργαστηρίου γίνεται αξιολόγηση από τα ίδια τα παιδιά απαντώντας σε ενδεικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού.
--	--	---

Οι μαθητές/τριες προβαίνουν σε μια καμπάνια ενημέρωσης των γονέων, των συμμαθητών τους, των μαθητών/τριών άλλων νηπιαγωγείων και της τοπικής κοινωνίας. Καλλιέργούνται οι εξής δεξιότητες: • Δεξιότητες μάθησης: Επικοινωνία, συνεργασία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα • Δεξιότητες Ζωής: Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Υπευθυνότητα, Πολιτειότητα • Δεξιότητες του νου: Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη, αναστοχασμός. • Ψηφιακές δεξιότητες	Αναλαμβάνουμε δράση 	1. Στην ολομέλεια ο/η εκπαιδευτικός θέτει τον προβληματισμό: «Τι μπορούμε να κάνουμε εμείς για να προστατέψουμε το δάσος;». Με την τεχνική της ιδεοθύελλας οι μαθητές/τριες αποφασίζουν να προβούν σε μια καμπάνια με στόχο να ενημερώσουν τους γονείς τους, τους συμμαθητές τους από τη διπλανή τάξη, τους μαθητές/τριες άλλων νηπιαγωγείων και την τοπική κοινωνία για τους τρόπους προστασίας του δάσους ώστε να ευαισθητοποιηθούν για την αλλαγή κάποιων συνηθειών που δημιουργούν κινδύνους στο δάσος. Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και η κάθε ομάδα επιλέγει τον τρόπο της ενημέρωσης. Κάποια ομάδα αποφασίζει να δημιουργήσει αφίσα για να γράψει το δικό της μήνυμα, κάποια άλλη να δημιουργήσει μια ψηφιακή αφίσα, αξιοποιώντας λογισμικά δημιουργίας αφίσας. 2. Αποφασίζουν επίσης να ζητήσουν τη συνδρομή των γονέων για να φυτέψουν ένα δενδράκι στο δασάκι της γειτονιάς. Στο τέλος του εργαστηρίου γίνεται αξιολόγηση από τα ίδια τα παιδιά απαντώντας σε ενδεικτικές ερωτήσεις του/της εκπαιδευτικού.
--	--	--

Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται επί της διαδικασίας και διαχέουν το πρόγραμμα στους γονείς.

Καλλιέργούνται οι εξής δεξιότητες:

- **Δεξιότητες μάθησης:** Επικοινωνία, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα
- **Δεξιότητες Ζωής:** Κοινωνικές δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Υπευθυνότητα
- **Δεξιότητες του νου:** Δημιουργική, παραγωγική, ολιστική σκέψη, ρουτιίνες σκέψης, αναστοχασμός.

**Αξιολόγηση-
Αναστοχασμός**

1. Συζήτηση στην ολομέλεια και δημιουργία του τελικού εννοιολογικού χάρτη με στόχο την καταγραφή και τεκμηρίωση της νεοαποκτηθείσας γνώσης των παιδιών. Η σύγκριση των εννοιολογικών χαρτών (αρχικών και τελικού) κινητοποιούν τις μεταγνωστικές διεργασίες μέσω του αναστοχασμού. Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται σχετικά με την πορεία της διαδικασίας της μάθησης τους, τον εμπλουτισμό των πρότερων γνώσεων τους και αξιολογούν τη συνεισφορά τους στη μαθησιακή διαδικασία. Αξιοποιείται η ρουτίνα σκέψης « Τότε νόμισα- Τώρα ξέρω »

2. Οι μαθητές/τριες οργανώνουν μια έκθεση των ατομικών και ομαδικών τους εργασιών που προέκυψαν από τα εργαστήρια με καλεσμένους τους γονείς.

3. Οι μαθητές/τριες αναστοχάζονται επί της διαδικασίας. Γίνεται συζήτηση στην ολομέλεια για όλα αυτά που μάθαμε στα εργαστήρια.

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Συνδέσεις

Εργαστήριο 3

Δραστηριότητα 1-βίντεο <https://video.link/w/SeOyc> (ανακτήθηκε 10/5/21)

Δραστηριότητα 2- λογισμικά εννοιολογικής χαρτογράφησης

cmartools, <https://cmap.ihmc.us/>, cmapcloud, <https://cmapcloud.ihmc.us/>, popplet <https://www.popplet.com/>

Δραστηριότητα 3- Φωτόδενδρο

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-11018>

Εργαστήριο 4

Δραστηριότητα 1-βίντεο <https://video.link/w/drOyc> (ανακτήθηκε 10/5/21)

Δραστηριότητα 2-διαδικτυακή εφαρμογή ψηφιακής αφήγησης storyjumper <https://www.storyjumper.com/>

Εργαστήριο 6

Δραστηριότητα 1-λογισμικά δημιουργίας ψηφιακής αφίσας: postermymwall (<https://www.postermymwall.com/>), canva (https://www.canva.com/el_gr/)

Εκπαιδευτικό Υλικό

Εργαστήριο 3

Δραστηριότητα 2- εννοιολογικοί χάρτες

Εννοιολογικός χάρτης 1. (δημιουργήθηκε με το λογισμικό cmapcloud)

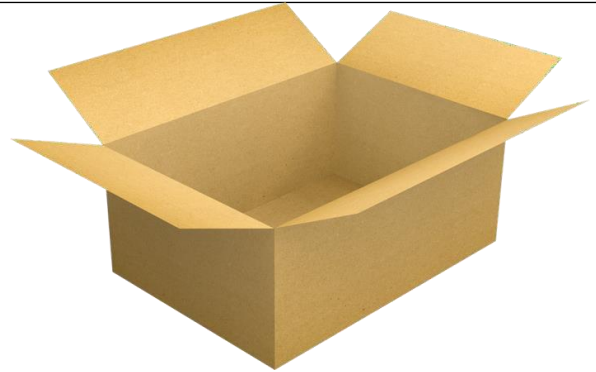
Εννοιολογικός χάρτης 2. (δημιουργήθηκε με το λογισμικό cmapcloud)

Εργαστήριο 4

Δραστηριότητα 1 (Φύλλο εργασίας 4-καρτέλες)

Πηγή εικόνων: <https://pixabay.com/el/>

Εργαστήριο 6

Δραστηριότητα 1 (Φύλλο εργασίας 6)

Ο ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΚΑΛΟΥ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ (ενδεικτικός)

- Πηγαίνω επίσκεψη στο δάσος για πικ-νικ και φεύγοντας μαζεύω τα σκουπίδια
- Δεν πετώ αναμμένα τσιγάρα στο δάσος
- Φροντίζω να σβήσω καλά τη φωτιά που άναψα για να ψήσω
- Δεν κάνω υπερβολικούς θορύβους στο δάσος για να μην ενοχλώ τα ζώα του δάσους
- Δεν καταστρέφω φωλιές πουλιών
- Φροντίζω τα δένδρα – Δεν τα πληγώνω
- Συμμορφώνουμε με τις συστάσεις των πινακίδων του δάσους
- Ειδοποιώ την Πυροσβεστική Υπηρεσία σε περίπτωση που αντιληφθώ εστία φωτιάς
- Παίρνω μόνο φωτογραφίες και αφήνω μόνο τα βήματα μου

Δραστηριότητα 1 (Φύλλο εργασίας 7)

ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΦΙΣΑ (ενδεικτική-δημιουργήθηκε με το λογισμικό δημιουργίας αφίσας canva

https://www.canva.com/el_gr/)

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Πυροσβεστική Υπηρεσία

WWF ΕΛΛΑΣ

Φυσιολάτρες σε δράση

Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης

Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Πάρνηθας

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προγράμματος σε επίπεδο Δεξιοτήτων Μάθησης, Ζωής, Νου και ψηφιακών δεξιοτήτων προτείνεται η χρήση μιας κλείδας αξιολόγησης βασισμένη στο Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2018). (βλ.σ 35.)

Οι εκδηλώσεις διάχυσης αφορούν στη δημιουργία:

- αφίσας,
- ψηφιακής αφίσας,
- ηχητικού μηνύματος σε ραδιοφωνικό σταθμό

Επίσης οι μαθητές/τριες οργανώνουν μια έκθεση των ατομικών και ομαδικών τους εργασιών που προέκυψαν από τα εργαστήρια με καλεσμένους τους γονείς.

Σημειώσεις:

Βιβλιογραφία

Συμβούλιο της Ευρώπης (2018). Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό. Τόμος 1
ΙΕΠ (2017). Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο.